

SZÁSZVÁROS ÉS VIDÉKE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Előfizetési árak:
Egész évre — 200 L Negyed évre — 50 L
Fél évre — 100 „ Egyes szám ára 4 „
Nyilvántartási soronként 10 Lei

Laptulajdonos és felelős szerkesztő:
IFJ. SZÁNTÓ KÁROLY.
Megjelenik minden vasárnap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Orăștie, Str. Mihai Viteaz No 48.

Az anyanyelv szabadsága*)

olyan természetes joga valamely faj közösségnek, amely nélkül fejlődés, egészséges kibontakozás és konszolidáció el sem képzelhető. Egy sok nyelvű ország népei legbiztosabban, legközvetlenebbül azon a nyelven termelhetik ki a közkincsének értékeit, amelyet az anyatejvel szívtak magukba.

Ezt megérteni, ennek a különben magától adódó axiomának gyakorlati jelentőségét felismerni és minden szűk látókörű, elfogult sovén gondolkozáson keresztül beiktatni a modern kormányzás kis kátéjába, nem jelent semmi olyan természetű veszedelmet, amely agyon redőzheti a tulságos hazafiúi gondoktól fűtött kopnyákat.

A sokféle nemzetiséget képviselő államok, — amennyiben azoknak élete, berendezése, kultúrszintje, türelem-temperaturája a szabadság szellemében lehetővé teszi a sokféleség szabad fejlődését, a legszerűsebb alakzatokat. A sokféleség olyan szerves és természetes összhangzásra, megértésre törekvő kormányzási rendszerekben, mint amilyen kínos, ballaszt, az érthetlenség, a folytonos bizalmatlanság, az állandó rémlátás, gyanuskodás és mindezeknek szellemében egyre agyonnyomorító gondoskodás világában.

Nyolcadik esztendejét ünnepelte az ország december 1-én annak, hogy Erdély az anyaországhoz csatoltatott, az itt élő kulturértékű népek színes változatosságával egyetemben. Nyolc éve telt el a gyulafehérvári határozat után, mely az itt élő népek teljes szabadságának alapjait fektette le.

Minden évben visszaillesztünk ezen a történelmi dátumon és egyre szomorubb megállapításokat irhatunk csupán a nemzeti ünnep margójára.

Tessék csak széjjelnézni közgazdasági és kulturális életünk nagy temetőjén. Hogy ide juthatott ez a természeti kincsekben dús gazdag kánaán nyolc esztendő alatt, hogy Diogenes lámpásával keressünk egy megelégedett polgárt, abban nagy része van azoknak a különböző kormányzási akarásoknak, amelyek a lelkek harmoniáján keresztül képtelenek, koncepcióval és meglátásokkal összehozni a gazdasági élet konszolidációját.

Képtelenek meglátni azt, hogy egy poliglot természetű országból, annak sokféle differenciálódott kultúrájából, hagyomány-

* A „Csiki Lapok“ f. hó 5-iki számából.

nyaiból a centralis egységesítés tüzzel-vassal okvetlenkedő, tulságba hajtott nacionalis törekvéseivel lehetetlenség az általános jólét feltételeit kipréselni. Hogy lehetetlen a sok nemzetiséggel teleülte nagy virágos kertben, a kertésznek, gyűlölséggel, rosszindulatu és erőszakos met-szésekkel, a természet okszerű rendjébe való oktalan beavatkozásokkal, harmonikus szinompát teremteni.

Ezt csak az itt élő népek teljes szabadságával, az anyanyelvben való fejlődés legmesszebbmenő biztosításával, a különféle kulturák kitermelési lehetőségeinek fokozásával, s mindezeknek a kölcsönös bizalom, megbecsülés és egymásiránti szeretet eredőjébe való bekapcsolásával lehet elérni.

Addig, amíg mi egymásban az egymásrautaltságunk felismerése dacára is a folytonos ellenséget látjuk és keressük; amíg a Bábelnél elkezdődött concert gordiusi csomóját, a nagy leleményességű iskolafojtásokkal és rendeletekkel akarjuk megoldani, amíg a nemzetiségek közötti meg-sok kulturájának agyoncsapására, addig nehezen bontakozhat ki az egyesülés igazi teljesedése, az itt élő népek lelki egységének ünnepe, amely egyedül képes ezt az országot gazdaggá és boldoggá tenni.

A dévai kereskedelmi és iparkamara tanácsulése.

M. hó 28-án tartotta a dévai kereskedelmi és iparkamara rendes havi tanácsulését Vulcu Ioan elnökle alatt. Mindjárt az ülés elején azon tanácsosok ügye került szóba, akik az utóbbi másfél esztendő alatt egyáltalán, vagy csak nagyon ritkán vettek részt az üléseken. E kérdésben a vélemények megoszlottak. Vulcu Ioan, Dr. Dubleşiu György és Dobrota abrudbányai kereskedő azon véleményüknek adtak kifejezést, hogy mindenekelőtt meg kell állapítani hogy az illető tanácsosok kézhez vették-e esetről-esetre a gyűlési meghívókat, mert csak ezután lehet az ügyet bírálat tárgyává tenni. Ezzel szembe Vulpe Teodor szászvárosi kereskedő azon nézetének adott kifejezést, hogy lehetetlen még elképzelni is, hogy egy kamarai tanácsos ne szerzett volna tudomást az ülésekről. Mivel ilyenformán a vélemények megoszlottak, Vulcu Ioan elnök indítványozta, hogy ez ügyben a döntést bízzák a miniszterre. Az indítványt az ülés egyhanguan elfogadta.

Az üléseken egyáltalán, vagy csak nagyon ritkán megjelent tanácsosok a következők: Roscu Ilie Gyulafehérvár, Fuchs Nándor Gyulafehérvár, Dr. Miocu Romulus Petrozsény, Dr. Demény Henrik Gyulafe-

hérvár, Alesi Károly Deva, Timoc Tiberiu Petrozsény és Pop Emil Petrozsény.

Ezután a jövő évi költségvetés megtárgyalására került a sor. Rusiecki főtitkár részletes jelentése szerint a jövő évi költségvetés 5,133.000 lei bevételt és ugyanannyi kiadást tüntet fel.

A költségvetés megemlítésre méltó tételei a következők: Ingatlan amortizálás 1.500.000 lei, Ipariskola Deva 100.000 lei, Tanoncotthon Deva 200.000 lei, Kereskedelmi Akadémia Bukarest 100.000 lei, Ipariskola Szászváros 50.000 lei, Ipariskola Körösbánya és Dobra 25—25.000 lei, Tanoncotthon Vajdahunyad 30.000 lei, Ioan Vulcu iskola 250.000 lei, Iparkamarák egyesülete Bucarest 344.000 lei, Dévai vághíd 100.000 lei, Bukaresti leánynevelő egyesület 20.000 lei.

Van a költségvetésnek néhány tétele, így a házbiztosítás és renoválás 70.000 lei, fűtés 50.000 lei butorok és azok javítása 40.000 lei, tanulmányok és ankétek 40.000 lei, amelyek körül kisebb vita támadt, de eredménytelenül.

Ezután zárt ülés következett, amelyen a kamara tanácsa a cenzoroknak Herbay Eugen keresk. és iparkamarai igazgató a közelmúltban már állást foglalt Herbay ellen elhatározva elbocsátását. Három órát tartott e tárgyban a tanács ülése, de három órai tárgyalás után sem hoztak határozatot.

Karácsonyi készülétek a szászvárosi református közösség körében.

Isten kegyelmében különösen élénknek ígérkezik az idéni karácsony megünneplése. Az istentiszteletek szokott bensősége, a családi hajlékok ártatlan vidámsággal betelése, aztán az Egyházi dalkarunk ünnep másodnapján előkészített és kedves szórakozást ígérő Estélye mellett, a Ref. Nők szervezete által rendezendő „vallásos estély“ is, a sablontól eltérve, de a karácsonyhoz alkalmazkodva, egy megkapó bellehemes játékban fogja az ifjúság és gyermekek által szemléltetni a Kis Jézusnak minden rosszaságot elsimitó, minden erőszakoskodáson győzedelmeskedő erejét.

Ez előadás kedvéért most kivételesen a Kaszinó nagytermében eső ünnepen este 6 órakor tartandó vallásos estély programja a következő: 1. Előfohász. 2. 98. dik egyházi éneket (rég. könyvben a 160. lapon) énekl. a gyülekezet. 3. Szaval Fodor Juliska. 4. Karácsonyi elmélkedést olvas fel Bodor János. 5. Zongorázik Gönczy Erzsike. 6. Lagerlöf Zelma Krisztus legendáiból a „Betlehemi gyermekek“-et előadják ifjak és gyermek. 7. Az előadás befejezéséül az előadókkal együtt énekl. a gyülekezet a 96. dik éneket (rég. könyvben 61. lapon). Önkéntes persely-adományok a világitási

Alapított 1812-ben.

Alapított 1812-ben.

Szöllősy üveg-, porcellán kereskedése és üvegezési vállalata Orăștie—Szászváros

Ajánlja dúsan felszerelt raktárát üveg, porcellán, képkeret, tükör, villanylámpa diszmű árukban és

— **A szászváros — Perkász közötti** sok panaszra okot adó ut kavicsolása és rendbehozása megkezdődött s így maholnap a polgárság eme óhaja is teljesített. Városunk polgármestere kilátásba helyezte, hogy városunk utcáira s járdáira is nem sokára sor fog kerülni. Örömmel regisztráljuk e hirt.

— **Mikor?** Szászváros város türelmes adófizető polgársága érthető kíváncsisággal kérde: mikor fogja a városi tanács a járdákat rendbe hozatni s főleg mikor fogja a város legforgalmasabb utcájának, a Vásár utcának járdáit átszelő árkocsákraól hiányzó fedőlapokat beszerezni? Meddig kell még csetleni botlani a circa 12—14 darab arasznyi mély árkocsákban?! Persze ha a háztulajdonosoknak kellene azokat pótolni, már régen reá kényszerítette volna őket a város. Ugyancsak jámbor kérdés az is, hogy mikor lesz a városi villamosmú abban a szerencsés helyzetben, hogy egész éjjel áramot szolgáltatson, hiszen a drága villany, petroleum-benzin és gyertyával való világítás után sok kellemetlenséget okoz a polgároknak s amellet drága is. Az éjjelkor városunkra boruló korom sötétség bizony a közbiztonságnak sincsen előnyére.

Mielőtt karácsonyi ajándék szükségleteit beszerezné, el ne mulassza a

C. Löw illatszerkereskedő

(Orăștie — Szászváros Vásár u.)

Kirakatát megtekinteni. 1-2

— **Amerika nem hagyja magát.** Ha Európa szép filmekkel veri az amerikai filmet össze áll az egész tulatengeri filmvilág egy trösztbe „Fanamet“ név alatt egyesültek a famnuseplayer — és a Metró — Goldvin gyárak és még jobbat igyekeznek produkálni. Egy ilyen sláger a szászvárosi Erzsébet mozi mai műsorán levő „Fink-Lányok“ című Elinor Glyn regényéből készült film, melyet nagyszerűen egészít ki a „Leányabló“ film a híres Markó-val a főszerepben.

— **A hunyadmegyei magyarpárti tagozat közgyűlése.** Hétfőn a hunyadmegyei magyarpárti tagozat Déván megtartotta évi közgyűlését Cs. Lázár László tagozati elnök összehívására. A párt központja részéről Inczedy Joksmán Ödön ügyvezető alelnök volt jelen. A közgyűlést megelőző vasárnapon társadalmi ünnepek keretében magyar napot rendeztek. Bövebbet a jövő számunkban.

— **Helyszüke miatt** számos közleményünk jövő számra maradt. — Lapunk jövő heti száma a karácsonyi ünnepek közelsége miatt nem vasárnap (19-én,) hanem karácsonykor jelenik meg.

— **„Chanuka“-estély Hátszegén.** A hátszegi cionista csoport f. hó 8-án este a hitközség tanácstermében szépen sikerült „Chanuka“-estélyt rendezett. Magas szárnyalású megnyitó beszédet dr. Vajna Farkas ügyvéd tartotta a szép szövegben megjelentek nagy figyelme mellett. Schwartz Sarolta k. a. Morris Rozenfeldnek egy versét szavalta el „jidisch“ nyelven nagy hatással. Majdan Hirsch Sarolta k. a. héber nyelven szintén egy szép költeményt szavalt el nagy ügyességgel. Wartenberg Zsigmond ur a „Chanuka“ jelentőségét méltatta. Végül Schwartz Jakab úr egy szép melodiájú imát énekelt el kellemes tisztán csengő hangján.

Szőllő — (Strugure) vendéglő, Orăștie, Sörház u.

Naponta friss csapolású Lux-sör, zamatos asztali borok, izletes reggeli-, ebéd és vacsorák, villásreggelik. Abonensek felvételnek. Esténként zene és billiárd! Nyitva éjjel 1 óráig!

Tisztelettel

Dressnandt Brunó
vendéglős

1-3

Mi a legszebb és legkedvesebb karácsonyi- és újévi ajándék?
EGY FÉNYKÉP, amely HEITER EMIL fényképész műtermében készül.
Orăștie — Szászváros. 1-3

Értesítem a n. é. közönséget, hogy
Szászvároson (Országút, Rech-féle ház) üzlet
fűszer- és liszt nyitottam. A n. é. közönség szíves pártfogását kérve, maradtam tisztelettel
Austerlitz G. kereskedő. 1-3

Stern és Róth

bőrkereskedők Orăștie - Szászváros
Ajánlják dúsan felszerelt raktárukat: mindenféle bel- és külföldi bőráru, cipész kellékek, Palmagumisarok, legfinomabb cipőkrémek fűzők stb. — Legjobb gyártmányú cipő- és csizma kaptak! Pontos és szolid kiszolgálás!! 1-4

Autósok
figyelmébe.

Autó-rugó töréseket gyorsan hegeszt vagy teljesen újat készít:

MEGYESY ERNŐ

kocsi-kovács 1-3

Orăștie — Szászváros, Ország út.

Karuszériák készítését vállalom.

Boér Árpád

mészárosnál

Orăștie — Szászváros

(„Korona“ szálloda mellett)

naponkénti mindenféle frísvágású hús kapható! 3-3

Prima marhahús, szalonna, zsir, háj stb.

Tiszta kezelés! Pontos kiszolgálás!

Mezőgazdák-és cséplő-gép-tulajdonosok
figyelmébe.

Tisztelettel értesítem a n. é. közönséget, hogy a

M. Á. V. gépgyárak és a

Fehér Miklós gépgyár R. T budapesti cégek képviselőjét átvettem.

A M. Á. V. gépgyár híres

cséplőgépgarnitúrái,

valamint a

Fehér Miklós Gépgyár R. T.

Hart Parr petroleum-traktorai jutányos árban

részletfizetésre is kaphatók.

Cséplőgépgarnitúrák 3, a traktórok

— — — 1¹/₂ évi részletre! — — —

Szó vagy írásbeli részletes felvilágosítással szívesen szolgálók.

Tisztelettel:

Stern Emánuel

vas- és fűszerkereskedő

Orăștie — Szászváros 2-12

mint a M. Á. V.- és Fehér Miklós Gépgyár R.T. képviselője.

● **Senki se mulassza el** ●
Stern Ferdinánd

Orăștie — Szászváros divatruházába érkezett legújabb

FÉRFI- ÉS NŐI DIDATUJDONSÁGOKAT megtekinteni.

Karácsonyi és újévi ajándékok legolcsóbb bevásárlási forrása!

Streit Henrik utóda

cipőkereskedése

Orăștie — Szászváros.

Karácsonyi- és újévelőtti vásárlásnál 5-20% árengedmény

Ajánlja: kül- és belföldi férfi- és női cipőkülönlegességeit, báli cipőit, galosnyit, hócipőit stb. stb.

Áruk megtekintése vételkötelezettség nélkül! 2-3

● **Ügyes hentes-segéd** ●

jó fizetéssel felvétetik

Schaner József

szászvárosi (Orăștie, Hunyad m.)

jó hírnevű hentes üzletébe.

Ajánlkozhatni írásban, vagy személyesen lehet. 2-3

!!! **Figyelem !!!**

Télikabátját, zakkóját stb. csináltassa

Kozák Lajos férfi szabónál

Orăștie — Szászváros.

Str. N. Filipescu (Zsidó templom mellett)

Szövetmintákban dus választék! Elvállal

tisztítást, javítást! Karácsony és újév

alkalmából 15% árengedményt nyújt.

Pontos és lelkiismeretes kiszolgálás.

2-3

Régi kijátszott

hegedük.

Iskolahegedük s mindenféle fahangszerek, valamint húrok, alkatrészek- és használt zongorák legnagyobb választékban kaphatók. 2-3

Simón A. hangszerüzletében

Déván. — Ugyanott zongorák, pianinok javítása, hango-

lása- és bőrozése elvállaltatik.

● **Topor Iulius** ●

kádármester,

Orăștie — Szászváros.

(Szeszgyár mellett).

Elvállal mindenféle e szakmába vágó munkálatokat u. m. bármily ürmértékű lager és szállító

hordók

készítését, javítását,

ecet-gyári berendezéseket

(ecetes és denaturált kádak).

Készíték téli szezonra jutányos-

árban **fürdőkádadak**, asztali

miniatur (1—5 literes) diszhor-

dókat teljes felszereléssel, disz-

növényekhez egyszerű- és díszes

virágcebreket, stb. stb. 1-3

ALAPITATOTT 1893. ALAPITATOTT 1893.

Carl Zobel

divatkereskedő,
Orăștie — Szászváros.

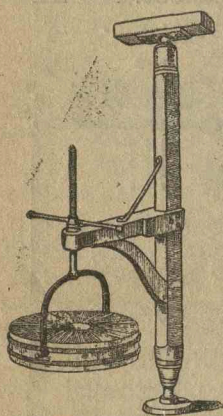
Ajánlja dúsán felszerelt raktárát:

Kesztyű 4-6
Harisnya
Vászon

A brassói híres **G. Foith & Comp** gyári trikóáru nagyerakata!

PIRAM, 3-6
REVOLVER

a legideálisabb cipőkrém minden jobb üzletben kapható.

ÚGY FRANCIA,
mint sima örlésű

malom-
kövekből
állandóan nagy raktár

S. GOLDMANN

fakereskedő Orăștie — Szászváros

Karácsonyi
❖❖ áruk ❖❖
megérkeztek!

Nagy raktár 5-5
különböző nagyságu és áru
hócpökben és

galosnykban,

valamint hócipőkre való
— prémekben, továbbá —
női- és férfi valódi

bőrtáskákban,

valamint

ridikülőkben,

ugyszintén kaphatók mindentéle

bel- és külföldi

kellékek színes- és fekete cipőkhöz a legolcsóbb napi árban. Használt hócipőket- és galosnikat olcsó- és kifogástalan kijavításra elfogadok

bőr-és cipő gyári lerakatomban.

Tisztelettel:

RUDOLF KOOTZ

Orăștie — Szászváros.

— Jó borbereki asztali bor a szászvárosi Vlád-féle vendéglőben kapható!

Ferency Vilmos fűszer- és csemege kereskedő

Orăștie - Szászváros (Főtér.)

Karácsonyfára- és ajándéknak való cukorkák.

Vételkötelezettség nélkül megtekinthetők!

3-4

Benkő Lajos

férfi- és női szabó

Orăștie — Szászváros.

Elvállalok mindentéle férfi ruhák, továbbá női felöltők, kosztümök, báli- és estélyi ruhák legújabb divat szerinti s legizlésebb kivitelben való elkészítését. 4-12

Kész férfiruhákból, gyermek-felöltőkből állandó nagy raktár!

„Korona“ szálloda
Orăștie — Szászváros.

Naponta friss csapolású „Lux“-sör' kitűnő és izletes koszt, zamatos borok, villás reggelik! A Szászváros — Déva közötti autóbusz-járatok állomása! 1-3

Bursán György
férfi szabó

Orăștie — Szászváros.

Készít minta után mindentéle férfiruhát, bricseseket.

Olcsó kész-ruhák és gyermek-öltönyök raktára! 1-4

Jutányos árak, szolid és pontos kiszolgálás.

Gőzfürdő hölgyeknek f. hó 16-án csütörtökön.

Alapítatott 1880.

Alapítatott 1880

Kereskedők figyelmébe!

Lorenz István utóda

BRECKNER MIHÁLY
SZAPPAN- ÉS GYERTYAGYÁRA
ORĂȘTIE.

Értesitem a n. é. közönséget, hogy gyárüzememet gépekkel és egyéb felszerelésekkel tetemesen kibővíttem, s ajánlom:

saját gyártmányu mosó- és pipere szappanjaimat, stearin gyertyáimat, mosópor és kristály-szódámat. 6-10

Különböző ürméretű vashordók olcsón kaphatók.

A legjobb, a legzamatósabb sör a
Tordai Sörgyár Részvénytársaság sör e.

Nagyban és kicsinyben kapható a

SCHULERI FRIGYES SZESZGYÁR
RÉSZVÉNYTÁRSASÁGNÁL ORĂȘTIE.

A SCHULERI FRIGYES SZESZGYÁR R.-T.

AJÁNlja

elsőrangú likőr-különlegességeit, továbbá mindentéle pálinka-, rum- és borpárlatait, ugyszintén a kiváló zamatú kuküllómentifajborait hordókban és palackokban.

a „Tordai Sörgyár R.-t.”

sör e i n e k

a híres „LUX” sörnek is fő nagyraktára.

7-16